

עין משפט
גזר מצוה

בד א מיי פ"ו מהלכות שבת הלכה ה ופ"ח הלכה טו ופ"ח הלכה יח פתג לאחין קה טושיע אר"ח ס' שאל עמיק י: בוח ב מיי שם פ"ח הלכה טו:

בז ג ד מיי פ"ט מה' שבת הלכה ו סמג ז: בז ה מיי פ"י מהלכות שבת הלכה י: בוח ז ז מיי פ"ט מה' שבת הלכה ז: בוח ח מיי פ"א מה' שבת הלכה ז:

ג ט שם הלכה ז: גא י מיי פ"י שם ה' ה סמג שם טושיע אר"ח סמג שם עמיק ה: גב ב מיי שם ה"ע: גג ל מיי שם הלכה י:

מוסף רש"י

והמורטור. שמתקליק מן הלדנין ומורט מן קטנה את השער (בכחות כה.).

מוסף תוספות

א. שכן דרכה בכך. מוס' ה"פ.ב.ב. נמי. מוס'ה"פ.ג. ג. ולענין שבת ראוי להיביע משום דמבשל דלא מצי לשדוריה אלא בחבי. מיעט.א. T. כיון דיערב כותנו לשדוריה מנא אין בו משום בשדיל גוים. מוס' ה"פ.ש. גמר שיתקרב לבישול בעדו. מוס' ע"ז לת. וינ' מהש"ס ומה"ר"ם. ה. דהוי בנזן פרא דאין בו אומנות וחידוק. מוס' ה"פ.ש. להלן ק: א. ה'הלך בחביותא וחנורא אפיק ח' מנייהו ועייל בונה. יעט"ב.א.

רב נסים גאון

שכן צדי חלון קושרין ומתירין. וזה חלון היו צובעין בדמם תכלת, ומשוחת לה במנחות בפרק התכלת (דף ק"ח ע"ב) רבנן חלון זה גופו דומה לים, כריתו דומה לרג, ועולה פעם אחת לע' שנה, וברטנו צובעין תכלת לפיכך דמיו קרינן. ואמרו עד (שם מ"ב) אמר ליה אביי לרב ששאל בר יודנה הא תכילתא היכא צביעה. אמר ליה מייניהן עד חלון ושמןיו כו'.

רבינו חננאל

עבר [אדם] שם, ואחרים אומרים כל שלא שחה אדם שם, הלא כיון דאשכחנן מפורש בתלמוד א"י, כוותיה צבירין, ומסקנן לזמנתיה שיעור מה שמיכס על השולחן באותה סעודה בלבד. וכענין הזה גרסינן בגמרא וכן פירק א' [ב"צה ג:] חנן החם המלקף עשורים מקלף אחת אלת על יד ואוכל, ואם קלף ונתן לתוך חיקו חיוב, אי ראלענו וכן לשבת. והא רב מקלפי ליה כסי כסי, ור' חייא מקלפי ליה כסי כסי. אלא אי איתמר, אסיפא איתמר הכולל מלילות של חושין למחר מנפת על יד על יד ואוכל, ואם נפת ונתן לאו מלאכת מחשבת היא, וכן לשבת. מ"ט דמלאכת מחשבת אסרה תורה והאי דלא קא מכזין במלאכה אלא לאכילת בלבד, ולפיכך אי' כיצד מנפת, ואסיקנא אי' ראלעו מנפת בידו אחת

ובכל כחו. וטורחן. אמר רב פפא האי מאן דפריס סילקא, פ"י כעין כתישה ולא כעין חיתוך, חייב משום טוחן. וכן מאן דסלית סילחי, פ"י עצי דקלים שעומדין שיבי כעין נימין, וכשפפרק הנימין הללו יוצא ביניהן כמין קמח דק, לפיכך המנפצם חייב משום טוחן. ואי פקיד מושחתא, כלומר אם מתכוין לחתוך אילו סילחי ורת ורת אורך כל אחד ואחד, חייב גם משום מחתך. והלש והאופה. אמר רב פפא שבזי בירושל סמכנין ונקיט אפיהו. ולא מפרש בהדיא האי מילתא, אלאשכחן בירושלמי דאמר הכי, אתה חמי אפיהו תולדת בישול הוא ואת אמרת הכן, אלא כיון דחני סדר עישה תניתא בהדיהו. הווא דשחזק חזף (מלא) [מלח] חייב משום טוחן. האי מאן דגבל גירגבסין, עפר, קלורין, מלוגמין, סממנין, חייב משום לש. מאן דשדא סיכתא לאתונא חייב משום מבשל. וירוש הנותן יתירות לחים בכבשן כדי לייבשן לצמצם בספינות וכיוצא בהן. פ"י לשרורי. לחזק. ויש מי שאומרם סיכתא הן גללי בהמה דקיקין, אם הטילים לכבשן, מה שחייב משום מבזר הרי חייב, ועוד חייב משום מבשל. וזה שנצרך לומר כן, דלא תימא אין המפחר כלי חרס מבשל מפני שמחזיק הכלי, אשמעינן דמירפה רפה כשהן טיט ומתבשליו ואחר כך מתחזקין כשיצטרפו (מתחזקין) ויוחפחרון. וכן מאן דארתח כופרא, אי על גב דהורא אקיש, מבשל הוא. אמר רבה מאן דעבר תביתא חייב ז' חטאות. פ"י כגון שהיתו לו בבשוישת ונטלה ויפה הקרקע, חייב משום חורש. שחך, חייב משום טוחן. ניקהו מן הצנורות. חייב משום

ער:

האי מאן דפריס סילקא. דוקא בסילקא שיך טחינה^א אצל שאר אוכלין שריט: **מהו דתימא לשרורי מנא קא מבזין**. ה"פ ואין זו בשול כלל קמ"ל דהני לשרורי מנא קא מכזין בשול מיהא^ב יש זו דמירפא רפי והדר קמטי^ג. וחייב אצל אין לפרש קמ"ל דלא אמרי לשרורי מנא קא מכזין דצפרק אין

מעמידין (ע"ז לת.). אמרי' גבי האי נכרי דשדא סיכתא לאתונא אי צבר כשרא' קרא מעיקרא שפיר דמי ופרין פשיטא ומשני מהו דתימא לבשולי מנא קא מכזין קמ"ל לשרורי מנא קא מכזין: **חביתא ותנורא וחלתא**. פ"י רש"י דמשום בונה לא מייחייב דאין צנין בכלים ואין נראה דדוקא בנחמור מטה ומנורה של חוליות^ה אמרי' דאין צנין בכלים אצל כשעושה לגמרי כל הכלי מייחייב משום בונה דלמרינן כחלש הדונה (לקמן ד' קב:) האי מאן דעילא שופתא בקופינא דמרא חייב משום בונה וז"ע דלא ליקסי ממנפה ככלי זכוכית דסוף פרקינ' ס': **חבמה יתירה שאני**. והעושים אותם בטלה דעמס אצל כל אדם דלמרינן בהמנעינע (לקמן ד' צב:) גבי אנשי הוול: **שבן צדי חלון בוי**. דריש אלו קשרים (לקמן ק"א): פירש בקונט' קושרין ומתירין פעמים קושרין את המכמורת ופעמים מתירין אותם: **שן**

חנה א"ר יוחנן הווה צמר שעל גבי בהמה בשבת חייב שלש חטאות אחת משום גוזז ואחת משום מנפץ ואחת משום טווה רב כהנא אמר ואין דרך גזיזה בכך ואין דרך מנפץ בכך ואין דרך טווי בכך ולא והתניא משמיה דרבי נחמיה ^אשמוף בעוים וטוו בעוים אלמא טווייה על גבי בהמה שמה טווייה חכמה יתירה שאני תנו רבנן ^בהתולש את הכנף והקוטמו והמורטו חייב שלש חטאות ^ג(וא"ר) שמעון בן לקיש ^דהתולש חייב משום גוזז ^הקוטם חייב משום מחתך ^וממרט חייב משום ממחק: **הקושר והמתיר**: קשירה במשכן היכא הואי אמר רבא ^זשכן קושרין ביתרות אהלים ^ח(קושרים) ההוא קושר על מנת להתיר הוא אלא אמר אביי שכן אורגי יריעות שנפסקה להן נימא קושרים אותה א"ל רבא תרצת קושר מתיר מאי איכא למימר וכי תימא ^טדאי מתרמי ליה תרי ^יחומי קיטרי בהדי הדדי שרי חד וקטר חד ^{יא}השתא לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לפני ממו"ה הקב"ה עושין אלא אמר רבא ואיתימא רבי עילאי שכן צדי חלון קושרין ומתירין: ^{יב}התופר שתי תפירות: והא לא קיימא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן והוא שקשרן: ^{יג}הקורע על מנת לתפור: קריעה במשכן מי הוה רבה ורבי זירא דאמרי תרווייהו שכן

חייב שגגה. דללחר שצרכו צבצשן הוא טח עליו טפילה שיהא עצ וחומו מתקיים והוא גמר מלאכתו ואמרינן לקמן (דף ע"ה:) כל מידי דהוי גמר מלאכה חייב משום מכה פטעים אצל גבי חצית ליכא משום מכה צפטיט דמאליה אנגמה מלאכתו כמנור: **חלפא**. כוורט של קנים: **קניס יא**. זומר הקניס והוא כריך להם חייב משום קולר ומשום נוטע אספס יחד הרי זה מעמר צירר יפות הרי זה בורר החליקן הרי זה ממחק עשאלן **קניס** מאחת שמים או שלש הרי זה טוחן מחכן צמדה הרי זה מחתך הסך השמי הרי זה מייסך ארג אחת למעלה ואחת למטה כדי להעמידו הרי עושה שמי צמי נימין ^אארג הרי זה אורג חתך ללחר אריגתה כדי להשוותם הרי זה מכה צפטיט דלמרינן לקמן [ע"ה:] האי מאן דשקיל אקופי מגלימי חייב משום מכה צפטיט הרי י"א: **ואי חייטיו לפומיה**. לעשות לה שפה הוסיף כאן תופר וקושר שצריך לקשור ללחר התפירה. ומשום בונה ליכא לחיוביה לא צבצביה ולא כמנור ולא ככוורת דאין צנין בכלים [לקמן קכג:]. מפשיט ליכא למימר בקנים דאין הפשטה אלא בעור. וי"מ שקודח נקבים צנץ שמוצנין בו ראשי הקנים של שמי ומחייב ליה משום טוחן ולא נהירא לי דההיא טחינה מלאכה שאינה צריכה לגופה היא וטוב לי לפרש שעושה אותן דקות והיו מכאלן דסלית סילתי: **שטוף צעזים וטוו צעזים**. קרא קדריש טוו את את העזים (שמות לה) צבזפן של עזים שמשע: **חמה יתירה**. דכדמיז [שם] וכל אשה כחמת לב אצל להדטוי אין דרכו צדק והוי כלאחר יד: **הסולע אש הכנף**. גזופן של מן כנף העוף: **וסקוטמו**. ללחר שחזק מוטע ראש שאור דק ורלואו נהליחו צכר וכסת: **לד**. זגבו שהוא קשה מורט שערו מכאן ומכאן ונתן השיער צכר וכסת: **משום מחסך**. דקפיד לחתוך עד מקום שהוא ראוי וגם מן הקנה אורג כוצעים ועושה כוצעים מכניס עוף בלא שיער: **משום מחחק**. דחנן גבי עור [לעיל ע"ה]. הממחקן: **ציטודם אהלנים**. נועזים יתירות בקרקע דכדמיז יתדות המשכן [שמות לה] וקושרין היריעות בהן צמיתריהם: **קושר ע"מ לפסיר הוא**. וכי האי גוונא פטרינן ליה לקמן [ק"ה] דתנן כל קשר שאינו של קיימא אין חייצין עליו: **צבדי הדדי**. צבני חוטין זה אצל זה: **זי שזי חד**. ללחר אריגתן ממיר האחד מפני שבוטלין ונרליין: **וקטר חד**. כלומר מניח כמו שהוא: **השפא כו' ^א** אין עושין. שכשממירו נראה הנקב צריעה שחוטיה היו כפולין ששה והיו גסין ומתחלה היו וריזין צדק וכי מתרמו להו מרי קיטרי קושרין האחד ונותקין החוט השני מלמטה ולמעלה ומסקנן צחות ארוך וקושרין למעלה ולמטה ואין שם שנים קשרים סמוכין: **זאי חלון**. לצבוע תכלת צדמו והוא כמין דג קטן ועולה אחת לשצעים ומתירין למעלה ולמטה ואין שם שנים קשרים קשרים והן קשרי קיימא ופעמים שאריך ליעול חוטין מרשח זו והלוסיף על זו ממיר מכאן ומכאן: **וקשר מכאן**: והא לא קיימא. הכי וכיון דלא קיימא ללא מלאכה היא: **שקשרן**. שקשר שני ראשי החוט: **דרנא**

חטאת, וכשתופר חייב משום תופר, הרי אילו י"ג חטאות. ירושלמי היאי איתתא כד משתייא בקובייה משום מיטבת, כד ריהב קירומה משום עושה בתין, כד מקימה לזן משום בונה, כד מחייה משום אורגת, כד מקטעא בנימא משום מחחקת, כד גמורא מלאכה משום מכה בפטיש. אונס של דיסקיא [קושר ומתיר] נעשה כנוצל ופוחת, וכן חותלות של תמרים קושר ומתיר. אי"ר יוחנן הוואה צמר מעל גבי בהמה בשבת חייב ג' חטאות, משום גוזז ומנפס וטווה. ודחה רב כהנא ואמר אין דרך גזיזה ולא דרך ניפוך ולא דרך טוויה בכך. ואשקינן על רב כהנא והתניא משום דר' נחמיה שטוף בעזים, אלמא שטפהו בעזים וטוות מפעילין בלא גזיזה. ופרקינן חכמה יתירה שאני, דכתיב וכל הנשים אשר נשא לבן אותהן בחכמה טוו את העזים. ואע"ג דרב כהנא לגבי (רב) [רב] יוחנן תלמידי הוה, כיון (ריש) דאשכחן בתלמוד אי"ר דקיימי כותיה, דגרסינן התולש כנף מן העוף חייב משום גוזז, המורטו גזוז, משום מוחך. הקוטמה חייב משום מכה בפטיש. ורחינן לא דמיא תולש כנף עוף לתולש שער בהמה, ודער שאין לו גזיזה תלישה היא גזיזתה, ברם בהמה אינו חייב עד שיגזו. תרע שהוא כן דחני תלש מן המהת חייב תלישה זו היא גזיזתה, מן החיה פטור. וחי מדתנן [קטן דצ:] תורול צפצבניו זו בוז או בשנינו, וכן שערו וכן שפמו וכן זקנו, ר' אליעזר מחייב חטאת וחבמיס אחרים משום שבת, כלומר אין דרך נטילת שיער בשניימם. וכיון דקילת חבמיס כרב כהנא, חייב חטאת.

ה) לפעני בגמ' מפרש צדיקס כהניס טעמם משום דסידורא דפת נקיט ומכש"כ בירושלמי ואולי דלפני רבינו לא היה זה נטפסת הגמ'. (ג) אולי י"ל ע"ז עוקר תכלתת הצחית חייב משום בונה וגמר תכלתס וכו'. (ג) לפי מה דחשיב רבינו אין כאן רק שם חטאות ואולי דמכר צבצרי רבינו וי"ל ובשמלךך אר"י כצכשן חייב משום מבשל וי"ח צדיקס'.

כלל גדול פרק שביעי שבת

דשלקי ליה שצנא זימנין. למתקן: **ואי לא שקלי ליה**. לאוכל מתוך הפסולת מתוך שהוא כך ונימוקי^א ע"י שנשלק הרבה: **מסרת**. והלכך אוכל נמי כל זמן שמעורב בו הוי כפסולת ומיהו אוכל הוא ומחמירין עליה למיהוי ההוא דשקיל כפסולת מתוך אוכל. ול"ג הצורר תורמוסין

מתוך פסולת שלהן מששלקן פעם אחת ממרקין ומעריין אותן המים וצורר המתולעות שלהן כמו שעושין לפולין וכן בכל פעם ופעם וזה צורר האוכל ומניח הפסולת ואי לא שקלי ליה מסרת גרסינן הלכך מששלקום פעמים ושלש חשיב ליה פסולת הואיל ואי שציק להו הכי דלא הדר שליק להו מסרתי וכשהוא נוטלן מתוך שאר מינין גרועין המעורצין בהן כפסולת מתוך אוכל דמי דהנהו שאר מינין לא מסרתי דגמר להו בשולליהו פעם ראשונה ושניה. ורצינו הלוי גרים ואי שקילי ליה מסרת כשנטולו נימוח צין אכצעותיו ונמאס הלכך ההוא דשקיל הוי כפסולת והנשאר הוי אוכל עד שחזר ונטולו: **דפרים סילקא**. צמי"ס גרסינן ולא צסמ"ך כדפירש צהעור והרוטב (חולין דף קכ.) מלי קיפה פירמא. מיינצי"ר דלע"ז מתכחו הדק: **ולוי סילא**. עלים דקיס להצביר לש: **ואי קפיד אמשחא**. לחומכן צמדה: **מחסך**. העור מקצצו צמדה: **ונקט אופס**. דלא שיך צמלאכת המשכן כלל: **סדורא דפס**. שהחמיל זו נקט ואופה צמקוס בשול דסממנין הוא דהוא ביטול דפת: **דשדא סיכתא**. שהשליך יתד לא לתנור חס ליעשו שיתקשה: **לשרורי**. לחזק כאן ציצול: **ומרפי**. רפי. ע"י חוס האור והמים צנמוכו יוצאין ולאחר שיצאו מימיו קמייט מתקשה וכי רפי צרישא הוי ציצולו: **דארסא כופרא**. שהסיך ופת: **דהדר אקושי**. חוזר ומתקשה: **חציטא**. של חרס: **שצנ חטאום**. טוחן הרגבים ושומקן הדק הוי טוחן וצורר הצנורות הגסות ממזכן הרי שמיך וממרקן צנפה ומגבל הטיט דהיינו לש וממחל הטיט כשעושה הגולס שיהא חלק הרי ממחק ומצביר את האור כצכשן ומצרכו צמוכו הרי מבשל. מיוצא דחופר ליכא דלאינו צריך אלא לעפרה: **סנור**

מלאכה חייב משום מכה פטעים אצל גבי חצית ליכא משום מכה צפטיט דמאליה אנגמה מלאכתו כמנור: **חלפא**. כוורט של קנים: **קניס יא**. זומר הקניס והוא כריך להם חייב משום קולר ומשום נוטע אספס יחד הרי זה מעמר צירר יפות הרי זה בורר החליקן הרי זה ממחק עשאלן **קניס** מאחת שמים או שלש הרי זה טוחן מחכן צמדה הרי זה מחתך הסך השמי הרי זה מייסך ארג אחת למעלה ואחת למטה כדי להעמידו הרי עושה שמי צמי נימין ^אארג הרי זה אורג חתך ללחר אריגתה כדי להשוותם הרי זה מכה צפטיט דלמרינן לקמן [ע"ה:] האי מאן דשקיל אקופי מגלימי חייב משום מכה צפטיט הרי י"א: **ואי חייטיו לפומיה**. לעשות לה שפה הוסיף כאן תופר וקושר שצריך לקשור ללחר התפירה. ומשום בונה ליכא לחיוביה לא צבצביה ולא כמנור ולא ככוורת דאין צנין בכלים [לקמן קכג:]. מפשיט ליכא למימר בקנים דאין הפשטה אלא בעור. וי"מ שקודח נקבים צנץ שמוצנין בו ראשי הקנים של שמי ומחייב ליה משום טוחן ולא נהירא לי דההיא טחינה מלאכה שאינה צריכה לגופה היא וטוב לי לפרש שעושה אותן דקות והיו מכאלן דסלית סילתי: **שטוף צעזים וטוו צעזים**. קרא קדריש טוו את את העזים (שמות לה) צבזפן של עזים שמשע: **חמה יתירה**. דכדמיז [שם] וכל אשה כחמת לב אצל להדטוי אין דרכו צדק והוי כלאחר יד: **הסולע אש הכנף**. גזופן של מן כנף העוף: **וסקוטמו**. ללחר שחזק מוטע ראש שאור דק ורלואו נהליחו צכר וכסת: **לד**. זגבו שהוא קשה מורט שערו מכאן ומכאן ונתן השיער צכר וכסת: **משום מחסך**. דקפיד לחתוך עד מקום שהוא ראוי וגם מן הקנה אורג כוצעים ועושה כוצעים מכניס עוף בלא שיער: **משום מחחק**. דחנן גבי עור [לעיל ע"ה]. הממחקן: **ציטודם אהלנים**. נועזים יתירות בקרקע דכדמיז יתדות המשכן [שמות לה] וקושרין היריעות בהן צמיתריהם: **קושר ע"מ לפסיר הוא**. וכי האי גוונא פטרינן ליה לקמן [ק"ה] דתנן כל קשר שאינו של קיימא אין חייצין עליו: **צבדי הדדי**. צבני חוטין זה אצל זה: **זי שזי חד**. ללחר אריגתן ממיר האחד מפני שבוטלין ונרליין: **וקטר חד**. כלומר מניח כמו שהוא: **השפא כו' ^א** אין עושין. שכשממירו נראה הנקב צריעה שחוטיה היו כפולין ששה והיו גסין ומתחלה היו וריזין צדק וכי מתרמו להו מרי קיטרי קושרין האחד ונותקין החוט השני מלמטה ולמעלה ומסקנן צחות ארוך וקושרין למעלה ולמטה ואין שם שנים קשרים סמוכין: **זאי חלון**. לצבוע תכלת צדמו והוא כמין דג קטן ועולה אחת לשצעים ומתירין למעלה ולמטה ואין שם שנים קשרים קשרים והן קשרי קיימא ופעמים שאריך ליעול חוטין מרשח זו והלוסיף על זו ממיר מכאן ומכאן: **וקשר מכאן**: והא לא קיימא. הכי וכיון דלא קיימא ללא מלאכה היא: **שקשרן**. שקשר שני ראשי החוט: **דרנא**

חטאת, וכשתופר חייב משום תופר, הרי אילו י"ג חטאות. ירושלמי היאי איתתא כד משתייא בקובייה משום מיטבת, כד ריהב קירומה משום עושה בתין, כד מקימה לזן משום בונה, כד מחייה משום אורגת, כד מקטעא בנימא משום מחחקת, כד גמורא מלאכה משום מכה בפטיש. אונס של דיסקיא [קושר ומתיר] נעשה כנוצל ופוחת, וכן חותלות של תמרים קושר ומתיר. אי"ר יוחנן הוואה צמר מעל גבי בהמה בשבת חייב ג' חטאות, משום גוזז ומנפס וטווה. ודחה רב כהנא ואמר אין דרך גזיזה ולא דרך ניפוך ולא דרך טוויה בכך. ואשקינן על רב כהנא והתניא משום דר' נחמיה שטוף בעזים, אלמא שטפהו בעזים וטוות מפעילין בלא גזיזה. ופרקינן חכמה יתירה שאני, דכתיב וכל הנשים אשר נשא לבן אותהן בחכמה טוו את העזים. ואע"ג דרב כהנא לגבי (רב) [רב] יוחנן תלמידי הוה, כיון (ריש) דאשכחן בתלמוד אי"ר דקיימי כותיה, דגרסינן התולש כנף מן העוף חייב משום גוזז, המורטו גזוז, משום מוחך. הקוטמה חייב משום מכה בפטיש. ורחינן לא דמיא תולש כנף עוף לתולש שער בהמה, ודער שאין לו גזיזה תלישה היא גזיזתה, ברם בהמה אינו חייב עד שיגזו. תרע שהוא כן דחני תלש מן המהת חייב תלישה זו היא גזיזתה, מן החיה פטור. וחי מדתנן [קטן דצ:] תורול צפצבניו זו בוז או בשנינו, וכן שערו וכן שפמו וכן זקנו, ר' אליעזר מחייב חטאת וחבמיס אחרים משום שבת, כלומר אין דרך נטילת שיער בשניימם. וכיון דקילת חבמיס כרב כהנא, חייב חטאת.

מסורת הש"ס

א) ע"ז לת. (ג) [פ"י הערוך ע"ז באריות מלאה צנכך חלמא ע"ש דקדושי חייב משום בונה ולא חמשיב זה שז' רש"י הכא ב"ה"ה חייב משום ממחק ע"י"ש וזה פתן דעת וסברת מוס' ד"ה חביתא], א) לקמן נ"ט, (ז) ככוורת כה. [ומסופתא פ"י], א) (ז) [אמר], ו) א"ל אביי כ"ל, (ז) [פסחים ע"ה: וימא מ"ה, ח) צמ"ח: וימזת, ט) ונע"ר] צמוס' לקמן קיד: ד"ה אלא לקניבת ירק כו' ע"ש, (ז) [לעיל מ"ע מוס' שם ד"ה דחוליות], (ז) [דף ע"ה:],

הגהות הב"ח

א) גמ' שצנא זימני ואי (לא שקלי) תמתי' ויזי ס"א לא שלקי וס"א ואי שקלי:
ב) שם אמר רבה שכן קושרים צימדי אהלנים מלאה כ"ל: וסבב קושרין נמחק:
ג) ואי דלי מיתמר ליה מרי קיטרי כ"ל: וסבב חוטי נמחק:
ד) רש"י ד"ה חייב וס' עושה שמי צמי נימין. ג"כ ולקמן ר"פ האורג פ"י רש"י דהק"י ללו נימין ממש ס' ע"ש צדף קה ע"ש, (ס) ד"ה חטאום כו' ששמתיו נראה כ"ל וסבבת און עושין נמחק:

גליון הש"ס

גמ' ואי מאן דפריס סילקא חייב. ע"י לקמן דף קמח ע"א צדיק' ע"י שאל יקוטוס: שם תולש חייב משום גוזז. ע"י לקמן דף קן ע"ב וצמודיו רכבי' שם: שם דאי תחריב ליה תרי חושי' ל' לעיל דף עג ע"א מוס' ד"ה קקושר: שם השתא לפני מלך בוי'. פסחים דף ע"ב ע"ה וימא דף מז ע"א:

לעזי רש"י

מיינצי"ר. לפורס, לחתוך.

רבינו חננאל (המשיך)

בורר. וכשמתוך ממנו מחתך. ועיקר מלאכה כצבין (מלאכה). וגמר מלאכה והשוותה חייב משום מכה בפטיש. הרי שבכעו. בתנור עוד מוסיף אחד צצריך להחליק את תוכו ולשוך אותו (מתלים [בחליה] וחייב משום מחחק. מאן דעבר חלתא חייב י"א חטאות. חתך קנה נעשה זומר וצריך ליעצם חייב משום קורב ומשום נוטע. כינס הקנים חייב משום מפזר. דקדק הקנים חייב טוחן. חתכם שיעור כגזן אמה אמה חייב משום מחחק. קילפם חייב משום דש. השליך קילפיהם חייב שאין אריזין למלאכה חייב בשרי' כגזן אמה אמה חייב שחוטין חייב משום מסיך. כבשטיל העבר עושה שני בתי נימין. וכשכמה אותו כדי לקבון זה לזה ולהחזיק אותו. זה כל זמן שנעושה אורג. זה כל זמן שהעושה (ארבעת) [ארצית] הכוורת. וכשכופף הקנים למעלה לאורג קירותיה בונה הוא. בגמר מלאכה ששיבזר קרומיות היוצאות, משום מכה בפטיש. הרי אלו י"א מלאכות. ואם כפף פיה לטוה תופרה (שביצניו תחיתס) [שכמותחן החוט] חייב משום טווה, כרב דאמר המותח חוט של תפירה בשבת חייב (משום)

חטאת, וכשתופר חייב משום תופר, הרי אילו י"ג חטאות. ירושלמי היאי איתתא כד משתייא בקובייה משום מיטבת, כד ריהב קירומה משום עושה בתין, כד מקימה לזן משום בונה, כד מחייה משום אורגת, כד מקטעא בנימא משום מחחקת, כד גמורא מלאכה משום מכה בפטיש. אונס של דיסקיא [קושר ומתיר] נעשה כנוצל ופוחת, וכן חותלות של תמרים קושר ומתיר. אי"ר יוחנן הוואה צמר מעל גבי בהמה בשבת חייב ג' חטאות, משום גוזז ומנפס וטווה. ודחה רב כהנא ואמר אין דרך גזיזה ולא דרך ניפוך ולא דרך טוויה בכך. ואשקינן על רב כהנא והתניא משום דר' נחמיה שטוף בעזים, אלמא שטפהו בעזים וטוות מפעילין בלא גזיזה. ופרקינן חכמה יתירה שאני, דכתיב וכל הנשים אשר נשא לבן אותהן בחכמה טוו את העזים. ואע"ג דרב כהנא לגבי (רב) [רב] יוחנן תלמידי הוה, כיון (ריש) דאשכחן בתלמוד אי"ר דקיימי כותיה, דגרסינן התולש כנף מן העוף חייב משום גוזז, המורטו גזוז, משום מוחך. הקוטמה חייב משום מכה בפטיש. ורחינן לא דמיא תולש כנף עוף לתולש שער בהמה, ודער שאין לו גזיזה תלישה היא גזיזתה, ברם בהמה אינו חייב עד שיגזו. תרע שהוא כן דחני תלש מן המהת חייב תלישה זו היא גזיזתה, מן החיה פטור. וחי מדתנן [קטן דצ:] תורול צפצבניו זו בוז או בשנינו, וכן שערו וכן שפמו וכן זקנו, ר' אליעזר מחייב חטאת וחבמיס אחרים משום שבת, כלומר אין דרך נטילת שיער בשניימם. וכיון דקילת חבמיס כרב כהנא, חייב חטאת.

ה) לפעני בגמ' מפרש צדיקס כהניס טעמם משום דסידורא דפת נקיט ומכש"כ בירושלמי ואולי דלפני רבינו לא היה זה נטפסת הגמ'. (ג) אולי י"ל ע"ז עוקר תכלתת הצחית חייב משום בונה וגמר תכלתס וכו'. (ג) לפי מה דחשיב רבינו אין כאן רק שם חטאות ואולי דמכר צבצרי רבינו וי"ל ובשמלךך אר"י כצכשן חייב משום מבשל וי"ח צדיקס'.